

LÆS MERE SIDE 4

Søren Søndergaard, formand for L&F, mener, at danske landmænd, lige som deres kolleger i EU, bør slippe for de fire procent brak, som EU-Kommissionen lægger op til. **Pressefoto.**

Danske landmænd slipper formentlig ikke for fire procent brak

LÆS MERE SIDE 2

20 nedslag i DK-historien - i bronzestøbte værker i granit

Vestermølle i Skanderborg er klar med afsløring af Danmarksstelen og mindeanlæg for andelsbevægelsens grundlægger.

LÆS MERE SIDE 7

Danske landmænd er klar til at protestere mod CO2-afgift

Tjek dæktrykket på traktorerne, opfordrer Bæredygtigt Landbrugs formand.

INDHOLD

Danmark har det højeste økologiske fødevarerforbrug 3

Pløjefri landmænd sætter klimaet øverst på dagsordenen 5

Lantmännen indgår partnerskab med ægleverandør 6

Fonden for Plantebaserede Fødevarer er klar til at uddele 112 mio. kr. i årets første runde 8

Søger du medarbejdere?

Annoncér i Grovvarenyt - og få en gratis bannerannonce på grovvarenyt.dk i en måned

Kontakt Helge Lynggaard
Tlf. 20 47 16 11 | hl@grovvarenyt.dk

20 nedslag i danmarkshistorien - i bronzestøbte værker på granit

INDVIELSE | Forårsfest på Vestermølle i Skanderborg med afsløring af Danmarksstelen og mindeanlæg for andelsbevægelsens grundlægger

Af Helge Lynggaard

Der er indbudt til forårsfest på Kultur- og oplevelsescenter Vestermølle ved Skanderborg Sø den 12. marts.

Her er der indvielse af mindeanlæg for andelsbevægelsens store skikkelse og stifter/medstifter af forløberne for bl.a. DLG og Arla, Anders Nielsen, samt hans hustru Kirstine. Samtidig afsløres Danmarksstelen, der fortæller historie fra stavnsbåndets ophævelse i 1788 til i dag.

Bag indbydelsen til forårsfest står Vestermølle Møllelaug, som har bestilt tre kunstværker af Thomas Andersson.

Det ene er en Danmarksstelen, der består af seks tilhuggede granitblokke oven på hinanden. På de fem øverste blokkes fire sider er fæstet 20 illustrationer støbt i bronze. Thomas Andersson fortæller i markante nedslag danmarkshistorie fra stavnsbåndets ophævelse i 1788 til vore dages velfærdssamfund, hedder det i en pressemeddelelse fra Møllelauget.

Mindesten for drivende kraft

- Op mod en bøgehæk, som markerer skulpturpladsen, afsløres samtidig en mindesten for Anders Nielsen, der fra 1885 til sin død i 1928 fra en position som formand for Skanderborg Landboforening var en nationalt drivende kraft i den udvikling, som løftede Danmark ud af krisen efter 1864.

Mindestens- og skulpturpladsen er anlagt og klar til opstilling af værkerne. **Pressefoto.**

Midlet var effektivisering såvel på marken som i stalden samt stiftelse og udvikling af andelsforeninger og de overbygninger, der i dag har udviklet sig til eller er del af bl.a. Landbrug og Fødevarer, DLG, Arla og Nordea. Kirstine, hans ligeledes samfundssengagerede kone, drev på mønsterværdig vis parrets gård og får også, alt for sent, en mindesten. Mellem dem vises på en tredje sten Anders Nielsens valgsprog: Vær dig selv, men ikke dig selv nok.

Med etablering af mindelunden og Danmarksstelen opfordrer Møllelauget os alle til at se historien som en platform for afsæt til fortsat udvikling af såvel

samfund som erhvervsliv. Det er målet, at Vestermølle-stenene vil bidrage til, at danskerne – som politikerne i stigende grad kalder befolkningen – får en oplevelse af, at de goder, samfundet giver os i dag, ikke er kommet af sig selv.

Ikke Vestdanmarks svar på Frihedsstøtten

Møllelauget ønsker at slå fast, at Danmarksstelen ikke er Vestdanmarks svar på Frihedsstøtten i København. Stelen markerer den begyndende frihed, vore forfædre fik i 1788. Den viser, hvordan Danmark gennem flere generationer har udnyttet de tilkæmpede mu-

ligheder og trods både kriser og krig effektiviserede landbruget og forædlede dets produkter, mens de heraf lediggjorte hænder flyttede til byen og muliggjorde industrialisering.

Værkerne er finansieret af Foreningen Plan Danmark, Fællesfonden, Andelsfonden, Landbrugets Kulturfond, Mejeri-foreningen og fem østjyske landboforeninger.

Programmet starter kl. 13 og værkerne afsløres kl. 16.45 med taler af blandt andre Søren Søndergaard, formand for Landbrug og Fødevarer og tidligere minister, samfundsdebattør og sognepræst Mette Bock.

grovvareNYT

Uafhængigt ugemagasin med nyheder og viden om grovvarer – branchen og virksomheder – og om handel, korn, foderstoffer, gødning, planteværn, såsæd, frø, eng og mm.

Redaktion

Helge Lynggaard, ansvarshavende
mail: hl@grovvarenynt.dk
mobil 20 47 16 11

Gunner Buck

mail: gb@grovvarenynt.dk
tlf. 98 57 40 55, mobil 21 26 42 20

Anya Engelbrecht, journalist
mail: ae@pressebureauet.dk
mobil 53 93 77 60.

Bemærk venligst:

Kopiering/videresendelse af Grovvarenyt er kun tilladt inden for det aftalte abonnement - eller efter skriftlig aftale med udgiver.

Grovvarenynt udgives af:

Pressebureauet Aarhus
v/Helge Lynggaard
Agro Food Park 15,
8200 Aarhus N

Web: grovvarenynt.dk

Den nye rapport om det økologiske forbrug er udgivet i forbindelse med Biofach-messen i Nürnberg. Pressefoto.

Danmark har det højeste økologiske fødevarerforbrug

ØKOLOGI | Danskerne bruger i gennemsnit godt 2.700 kr. årlig på økologi

Af Helge Lynggaard

Danmark bliver kåret som verdensmester i økologi, for med en markedsandel på 12 procent ligger Danmark helt i front på verdensplan, når det kommer til økologisk fødevarerforbrug.

Det er forskningscentret FiBL, der i rapporten "The World of Organic Agriculture", offentliggør de nyeste resultater baseret på salgstal fra 2022 i forbindelse med Europas store økologiske messe, Biofach, der åbnede i tirsdags i Nürnberg.

- Det er stærkt gået, at danskerne stadig har førertrøjen på set i lyset af energikrise og inflation. Der er ingen tvivl om, at 2022 var et udfordrende år for hele fødevarersektoren, siger Dennis Hvam, international markeds-

chef i Økologisk Landsforening i en pressemeldelse.

- Økologien mærkede selvfølgelig også dønningerne, og salget blev påvirket, men heldigvis langt mindre end vi havde forventet. Det er især food service og de mange indsatser, som vi har gjort i en svær tid, der styrker fundamentet for en stærk økologisk position i Danmark, siger han.

Rapporten fra FiBL viser, at salget af økologiske fødevarer i 2022 faldt med to procent i den europæiske detailhandel. Hovedårsagerne til faldet er inflation, energikrise, krigen i Ukraine og at forsyningskæderne har været udfordret. Til gengæld har det økologiske marked i USA oplevet en fremgang og tegner sig for 43 pct. af det samlede økologiske marked.

Danmark ligger på en andenplads, når det handler om, hvor mange penge hver indbygger bruger på økologi med godt 2.700 kr. Kun overgået af schweizerne, som bruger godt 3200 kr.

- De nyeste tal fra 4. kvartal 2023 peger på, at værdien på økologi er på vej frem og faktisk vokster en smule højere end generelle fødevarer. Så vi er forsigtigt optimistiske i en tid, hvor der fortsat er mange ubekendte, som kan påvirke resultatet, siger Dennis Hvam.

I disse dage fortsætter Økologisk Landsforening sammen med 27 danske virksomheder og organisationen Bio Aus Dänemark med at få danske økologiske fødevarer ud på eksportmarkederne og understøtte den fremgang på tre procent, som de seneste eksporttal fra 2022 viser. Ifølge rap-

porten fra FiBL er det USA, Tyskland og Kina, der er de førende økologiske markeder i verden og derfor også interessante for danske fødevarervirksomheder.

Rapporten "The World of Organic Agriculture" viser, at økologien er i vækst på verdensplan. Der blev i 2022 solgt økologiske fødevarer for 135 mia. euro sammenlignet med 125 mia. euro i 2021. Også det økologiske landbrugsareal blev øget i 2022, så det nu udgør to procent af det samlede landbrugsareal i verden.

Rapporten "The World of Organic Agriculture – statistic and emerging trends" udgives hvert år af Das Forschungsinstitut für biologischen Landbau (FiBL) og IFOAM.

Det vil ikke være rimeligt, hvis danske landmænd for andet år i træk skal stilles væsentligt dårligere sammenlignet med deres udenlandske kolleger, siger Søren Søndergaard, efter EU-Kommissionen har åbnet mulighed for at sløjfe braklægning i år. **Pressefoto.**

Fire procents brak er ikke et krav fra EU - men danske landmænd slipper formentlig ikke

BRAK | Danmark bør gøre brug af undtagelsen, så danske landmænd ikke skal braklægge, mener Landbrug og Fødevarer

Af Helge Lynggaard

Fire procents brak er ikke et krav fra EU i 2024, for EU-Kommissionen meldte midt på ugen, at de 27 medlemslande kan undlade braklægningen.

EU's beslutning kommer som konsekvens af den lave indtjening og usikkerhed om fremtiden, som langt hovedparten af de europæiske landmænd står overfor netop nu. Beslutningen fra EU overlader det til det enkelte medlemsland at beslutte, hvorvidt man vil udnytte muligheden.

Men i Danmark slipper landmændene formentlig ikke for braklægningen. Sidste år kunne der ikke skabes enighed om det i forligskredsen bag landbrugsaftalen, hvilket er nødvendigt. Enhedslisten, SF og Radikale Venstre var imod at sløjfe braklægning for danske landmænd.

EU har givet mulighed for,

at alle medlemslande i 2024 kan vælge at anvende en række undtagelser til kravet om fire procents brak.

Danmark etablerer allerede både pligtige efterafgrøder, husdyrefterafgrøder og målrettede efterafgrøder, understreger Landbrug og Fødevarer og hilser initiativet fra EU meget velkomment.

- Man bør have med i baghovedet, at danske landmænd var blandt de eneste, der sidste år skulle leve op til kravet om fire procents brak. Stort set alle andre lande valgte at udnytte muligheden for at lave en undtagelse fra kravet, siger Søren Søndergaard, formand i Landbrug og Fødevarer.

Han mener, at man bør gøre brug af undtagelsen i Danmark.

- Det vil ikke være rimeligt, hvis danske landmænd for andet år i træk skal stilles væsentligt dårligere sammenlignet med

deres udenlandske kolleger. Særligt når vi nu kan høre, at EU giver medlemslandene lov til at tage selvstændig stilling. Vi skal huske, at EU er et fællesskab, der handler om lige konkurrencevilkår, siger han.

Natur og biodiversitet

Trods Søren Søndergaards argumenter tyder det ikke på, at landbruget undgår braklægningen.

Den radikale landbrugsordfører Christian Friis-Bach er ikke tilhænger af at bruge EU-Kommissionens mulighed for at undgå braklægning.

- Vi synes sådan set, at det er fornuftigt, at vi reserverer en større del af det danske landbrugsareal til at lave natur og biodiversitet. Og der kan fire procents-kravet blive et rigtig vigtigt krav, men det skal helst implementeres på den enkelte bedrift, siger han til Effektivt Landbrug.

I den offentlige debat har der tidligere været bekymring for, at store, gamle brakarealer ville blive pløjet op til skade for natur og biodiversitet. Men den bekymring er udelukkende teoretiske, mener Søren Søndergaard.

- Vi taler ikke om områder, der har ligget uberørt hen i årevis. Der er alene tale om arealer, der har ligget i brak et enkelt år. Det betyder, at biodiversitetsværdien er lav.

- I det hele taget er braklægning af jord ikke den mest optimale og kloge måde at forvalte vores arealer på. For der er i forvejen stor efterspørgsel på arealer til både produktion af fødevarer, energiproduktion, skovrejsning og naturbaserede løsninger på både klima og vandmiljødagsordenen, siger han.

Pløjefri landmænd sætter klimaet øverst på dagsordenen

FAGDAG | Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark (FRDK) sætter i bogstavelig forstand klimaet øverst på dagsordenen ved deres årlige medlemsevent Fagdag 2024 den 28. februar på Fyn

Af Helge Lynggaard

Landbruget står overfor en stor opgave i forhold til at mindske CO₂-udledningen.

FRDK vurderer, at de pløjefri landmænd allerede laver klimaforbedringer i deres marker, fordi de jordbearbejder minimalt eller slet ikke, brænder mindre diesel af og efterlader planterester i form af halm i marken og har efterafgrøder.

Derfor er det naturligt for foreningen at sætte emnet øverst på dagsordenen, når FRDK afholder Fagdag 2024 i forbindelse med foreningens generalforsamling på Dalum Landbrugsskole den 28. februar fra kl. 09.00. Alle er velkomne, men det er kun medlemmer, der har stemmeret, hedder det i en pressemeddelelse fra FRDK.

Eksperter giver klimainsigt

Til at belyse emnet har foreningen blandt andre inviteret senior analytiker Tavs Nyord fra Danmarks

Regenerativt landbrug kommer til at fylde en del på fagdagen hos de pløjefri landmænd. **Pressefoto.**

førende klima-tænk tank Concito.

Han vil forklare, hvordan klimaberegninger, både nationalt og internationalt, fungerer.

FRDKs egen faglige ekspert Annete Vibeke Vestergaard præsenterer derefter rapporten

"Klimaeffekter ved conservation agriculture".

Rapporten sætter fokus på, at der skal være kulstoflagring på jorder med lavt indhold, og at kulstoffet på jorder, hvor indholdet i dag er højt, skal bevares. Rapporten konkluderer, at med implementering af conservation agriculture på bare to tredjedele af korn- og rapsarealet i Danmark vil man få en potentiel klimaeffekt på cirka to millioner ton CO₂-ækvivalenter årligt.

Regenerativt landbrug som klimaværktøj

De store, udenlandske fødevarerproducenter som for eksempel Nestlé, Unilever, Arla samt danske Unibrew, Carlsberg, Salling Group med flere peger på regenerativt landbrug som nøglen til at nå en nul-udledning af CO₂.

Senior Consultant ved Agriculture Sustainability, Arla, Thorkild Quist Fransen, kommer

og giver sit bud på, hvilke krav aftagerne af planteprodukter stiller til dyrkningsformen i fremtiden.

Regenerativt landbrug har endnu ingen officiel definition, men et element, flere peger på, er en minimering af brugen af kemi. Biostimulanter kunne være et alternativ. Lektor Hans Jørgen Lyngs Jørgensen fra Københavns Universitet kommer og giver sit bud på, hvordan de virker, og om de i det hele taget har en effekt.

Økolog Søren Staun og hans samarbejdspartner, ernærings ekspert Jørgen Friis, kommer og fortæller om deres bud på en regenerativ dyrkningsform: Bio-komplet Agri Dyrkning.

- Vi er slet ikke i tvivl om, at fremtidens dyrkningsformer ligger i regi af den reducerede jordbearbejdning, siger foreningens formand, Henrik Terp.

grovareNYT
viden og perspektiv

SØGER DU
MEDARBEJDERE MED
BRANCHEERFARING?

- Så annoncér i Grovarenyt

Med en jobannonce i Grovarenyt er du sikker på, at din annonce rammer plet.

LÆS MERE grovarenyt.dk

KONTAKT | Helge Lynggaard | hl@grovarenyt.dk | Tlf. 20 47 16 11

Svenske Stjärnagg vil reducere klimaafttrykket på ægproduktionen ved at bruge korn, der er produceret efter Klima & Natur programmet. **Foto: Colourbox.**

Lantmännen indgår partnerskab med ægleverandør

KLIMA | Den svenske ægleverandør, Stjärnagg AB indgår i Lantmännens Klima & Natur program for at mindske klimaafttrykket på ægproduktionen

Af Helge Lynggaard

Sveriges største ægleverandør, Stjärnagg AB, slutter sig nu til Lantmännens Klima & Natur program. Det er et program, hvor der dyrkes korn efter kriterier, der reducerer klimapåvirkningen og favoriserer biologisk mangfoldighed.

Ifølge de seneste klimaberegninger er det gennem hønsens foder, at Stjärnagg har størst mulighed for at nå sine bæredygtighedsmål. Kornet er den største enkelt ingrediens i hønsefoderet, og ved at reducere klimapåvirkningen kan Stjärnagg gøre

betydelige fremskridt. I lyset af dette har Stjärnagg nu tilsluttet sig Klima & Natur - Lantmännens program for fremtidens landbrug - og bliver dermed den første partner i dyreværdikæden, fremgår det af en pressemeddelelse fra Lantmännen.

- Vi er stolte over at tilslutte os Klima & Natur-programmet og dermed tage yderligere skridt mod at reducere vores klimaafttryk. Ved at sætte klare mål og implementere tiltag for at reducere emissioner stræber vi efter at være en forløber i ægindustrien med hensyn til bæredygtighed, siger Håkan Burlin, administrerende direktør for Stjärnagg.

Programmet indeholder konkrete tiltag til at mindske klimabelastningen fra dyrkning og indgreb, der gavner biodiversiteten, såsom fossilfrie brændstoffer i traktoren og blomstringszoner i marken til insekter og bestøvning. Siden programmets start i 2015 er klimabelastningen fra dyrkning af korn reduceret med op til 45 procent sammenlignet med svensk konventionel dyrkning.

- Vi er glade for at byde Stjärnagg velkommen i dette partnerskab. Gennem Klima & Natur kan vi sammen med vores kunder tilbyde forbrugerne mere bæredygtige produkter og samtidig skabe

incitament for landmændene til at bruge mere bæredygtige dyrkningsmetoder på bedriften, siger Magnus Kagevik, administrerende direktør for Lantmännen.

Læs mere om Klima & Natur programmet [her](#).

Danske landmænd er klar til at protestere mod CO2-afgift

KLIMAPROJEKT | Tjek dæktrykket på traktorerne, opfordrer Bæredygtigt Landbrugs formand, der i øjeblikket dog har mere fokus på dialog fremfor demonstrationer

Af Helge Lynggaard

Dele af dansk landbruger klar til at sætte sig i traktorerne og køre mod storbyerne og blokere vejene, som mange af deres europæiske kolleger har gjort i de seneste uger.

Det, der kan få gang i traktorerne er en CO2 afgift på landbrugets biologiske udledninger. Svarer-udvalget præsenterer på onsdag nogle modeller til at nedbringe landbrugets CO2 udledninger. Hvis de beslutninger, som politikerne efterfølgende træffer er utilfredsstillende for landbruget, har både Bæredygtigt Landbrug og Agerskovgruppen vars-

let, at der kan komme traktorer i gaderne.

Bæredygtigt Landbrug holdt for nylig et informationsmøde online med deltagelse af 90 landmænd. Her slog bestyrelsen fast, at der her og nu ikke er nogen grund til at køre mod storbyerne på traktorerne, men at det hurtigt kan ændre sig.

– Det afhænger af, hvad der kommer til at ske i den nærmeste fremtid, sagde formanden Peter Kiær og henviste til Svarer-udvalgets rapport og særligt, hvordan politikerne kommer til at agere ud fra den.

Det er blandt andet den omdiskuterede CO2-afgift, som kan bringe en demonstration på ba-

nen.

– Bæredygtigt Landbrug kommer aldrig nogensinde til at acceptere urimelige afgifter på biologiske processer, lød det fra formanden, der ifølge referatet fra mødet med et blink i øjet opfordrede til, at landmændene godt kunne begynde at tjekke dæktrykket på deres traktorer. For man når til et tidspunkt, hvor nok er nok.

– Men I skal ikke lære eleven at bakke med gyllevogn, for det er ikke den måde, vi kommer til at vinde indpas hos landets befolkning, sagde Peter Kiær.

Indflydelse fra sidelinjen

I øjeblikket er det dog dialog frem

for demonstrationer, som Bæredygtigt Landbrug har fokus på, mens man afventer rapporten og udfaldet af de grønne trepartsforhandlinger.

– Vi er ikke inviteret med, og det kan undre os, når vi dyrker 50-60 procent af dyrkningsfladen i Danmark. Men vi gør så rigtigt, rigtigt mange ting i stedet for. Vi er næsten dagligt i dialog med politikere og folk, der forsker på området. Vi kan mærke, at det rykker – de lytter og beder om mere dokumentation, fortalte Peter Kiær på mødet.

For få uger siden kørte i hundredevis af landmænd og traktorer ind i Berlins gader og satte prop i trafikken. Foto: Adobe Stock.

Plantefonden uddeler 87,5 mio. kr. i den ordinære pulje og 34,5 mio. kr. er øremærket til forskning i plantebaserede fødevarer.
Foto: Anne-Mette Engelbrecht.

Fonden for Plantebaserede Fødevarer er klar til at uddele 122 mio. kr. i årets første runde

PLANTEFOND | Nu er der åbnet for at søge om midler til udvikling af den plantebaserede fødevarerektor

Den 15. februar åbnede Landbrugsstyrelsen for anden gang en ansøgningsrunde dedikeret til udvikling af den plantebaserede fødevarerektor.

Det sker i regi af Fonden for Plantebaserede Fødevarer (Plantefonden), der har til formål at udvikle hele værdikæden i den danske sektor for plantebaserede fødevarer.

Årets pulje lyder på i alt 122 mio. kr. fordelt på 87,5 mio. kr. i Plantefondens ordinære pulje og 34,5 mio. kr. øremærket til forskning i plantebaserede fødevarer.

Styrende for Plantefondens indsats i 2024 er årets handlingsplan, der, som et supplement til

strategien, zoomer ind på konkrete udviklingsområder, og projektyper, som prioriteres i årets ansøgningsrunde.

Med andre ord signalerer handlingsplan 2024 de områder, som bestyrelsen for Plantefonden særligt har i fokus i årets ansøgningsrunde.

I 2024 vil bestyrelsen prioritere at understøtte følgende udviklingsområder i den ordinære pulje:

Efterspørgselsfremme

- Plantebaseret mad i offentlige og private storkøkkener og foodservices
- Madkultur og danskerne som

forbrugere af plantefødevarer

- Dansk og udenlandsk efterspørgsel på danske plantefødevarer i storskala

Udbudsfremme

- Pris, variation, kvalitet og bæredygtighed i afgrøde og produktudbud
- Volumen i dansk plantefødevarerproduktion til lands og til vands

Sektorbrobygning

- Styrkelse af hele værdikæden

Foruden fokus på udviklingsområderne, vil bestyrelsen i 2024 prioritere partnerskabsprojekter,

idet det tilstræbes, at 60 pct. af fondens midler går til projekter med mindst to selvstændige aktører fra forskellige led i værdikæden. Derfor ser bestyrelsen særligt gerne projekter med partnerskaber, der repræsenterer forskellige dele af værdikæden.

Det tilstræbes desuden, at mindst 50 pct. af fondens midler anvendes til økologiprojekter.